

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa inrikes postavgifter; given Stockholms slott den 9 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför departementschefen, statsrådet Örne följande:

Enligt 1922 års riksdags beslut nedsattes från och med den 1 oktober 1922 det inrikes brevportot till 15, 30, 45 och 60 öre för respektive viktsatser samt minsta avgiften för korsband, innehållande affärs-

handlingar, till 15 öre, och samtidigt återinfördes i nu nämnda hänseenden lokalporto med 10, 20, 30 och 40 öre för respektive viktsatser av lokalbrev och 10 öres minimiavgift för korsband av nyss angivet slag. Övriga postavgifter bibehölls oförändrade. Författningar angående postavgifterna utfärdades den 21 juni 1922 (Svensk förf.-saml. nr 280 och 281).

Generalpost-
styrelsen.

I skrivelse den 6 mars 1923 har nu generalpoststyrelsen gjort framställning beträffande postavgifterna för tiden efter 1924 års ingång. Styrelsen anför därvid till en början i huvudsak följande:

I sitt den 14 november 1922 avgivna förslag till beräkning av inkomstöverskott av postverkets rörelse att upptagas i riksstaten för budgetåret 1923—1924 hade styrelsen för år 1922 beräknat postverkets inkomster till 68.7 miljoner kronor och utgifter till 54.7 miljoner kronor eller sålunda ett överskott av 14 miljoner kronor. Av det numera färdiga bokslutet för år 1922 framginge emellertid, att inkomsterna och utgifterna uppgått till respektive omkring 69.4 och 54.1 miljoner kronor vadan överskottet under nämnda år belöpt sig till omkring 15.3 miljoner kronor. Att de verkliga inkomsterna överstigit de beräknade berodde huvudsakligen på ökad frankoteckensuppbörd under årets sista månader samt under december 1922 influtna likvider från vissa utländska postförvaltningar.

Vad det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1923 beträffade, ansåge sig styrelsen med hänsyn dels till den uppgång, frankoteckensuppbörden visat under sista kvartalet 1922 och januari månad 1923, dels ock till den minskning i driftkostnaderna, som dyrtidstilläggets nedsättning i enlighet med de av Kungl. Maj:t i proposition, nr 2, till 1923 års riksdag föreslagna grunder skulle medföra för postverket, kunna beräkna inkomstöverskottet under år 1923 till 7.5 miljoner kronor. Vad år 1924 beträffade ansåge styrelsen, att det med hänsyn till de svårberäknliga faktorer, som inverkade på postverkets såväl inkomster som utgifter, icke läte sig göra att så lång tid i förväg framkomma med några tillförlitliga kalkyler. Inkomstöverskottet för år 1924 torde för närvarande icke kunna beräknas till högre belopp än för år 1923 eller till 7.5 miljoner kronor.

Vid de nu meddelade beräkningarna angående postverkets inkomster för åren 1923 och 1924 hade styrelsen räknat med att nu gällande postavgifter komme att oförändrade gälla icke blott under hela år 1923 utan även under hela år 1924.

Beträffande de olika slagen av postavgifter framgår av styrelsens yttrande bland annat följande:

Styrelsen ansåge sig icke kunna förorda ytterligare nedsättning av *avgiften för annat inrikes brev än lokalbrev* till 10 öre, enär detta skulle medföra inkomstminskning med ett belopp, som vida överstege det av styrelsen för år 1924 beräknade överskottet av poströrelsen. Ej heller för *lokalbrev* eller *brevkort* torde någon ytterligare nedsättning av portot för närvarande böra ifrågasättas. Den nuvarande proportionen, två till tre, mellan portot för lokalbrev och brevkort, å ena, samt riksbrev, å andra sidan, överensstämde bättre än den förutvarande med den kostnad, de olika försändelseslagen förorsakade postverket. I fråga om

korsbandsportot och *rekommendationsavgiften* syntes någon ändring icke böra för närvarande äga rum. Jämväl *avgiften för inrikes postanvisning* och *postförskott* samt *assuransavgiften för inrikes försändelse* borde bibehållas oförändrade, då dessa avgifter, med hänsyn till nu rådande förhållanden, syntes väl avvägda. Vidkommande *paketavgifterna* så hade, trots de förhöjningar, som däri vidtagits under åren 1917—1920, det visat sig, att, i följd av större höjning av järnvägsavgifterna för paket än av postavgifterna för dylika försändelser, en del gods överförts från järnvägen till posten och förorsakat postverket extra kostnader. Visserligen hade sänkningar numera vidtagits beträffande järnvägstarifferna, men då dessa utginge efter zonsystem, under det att postavgifterna vore enhetliga för hela landet, kunde någon genomgående överensstämmelse mellan post- och järnvägsavgifterna icke vinnas. Då dessutom de inflytande paketavgifterna icke ansåges täcka postverkets kostnader för pakettrafiken, syntes det lämpligast att åtminstone för närvarande icke vidtaga någon ändring beträffande ifrågakommande avgifter. Vad slutligen anginge *avgiften för utgivarkorsband* och *postavgiften för postabonnemang å tidning*, vore inkomsterna av bestyret med de postabonnerade tidningarna med nuvarande avgifter 7 å 8 miljoner kronor mindre än utgifterna. Vid sådant förhållande syntes ej möjligt att ifrågasätta någon sänkning av postavgiften för postabonnerade tidningar. Med denna avgift sammanhängde så nära avgiften för utgivarkorsband, att en ändring av enbart sistnämnda avgift icke lämpligen kunde vidtagas.

Styrelsen, som alltså icke ansåge sig för närvarande böra föreslå någon ändring beträffande nu utgående postavgifter, hemställer därför, att bestämmelserna om desamma måtte givas fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1924.

Vid framläggandet för 1922 års riksdag av frågan om postavgifterna anförde jag, bland annat, att jag i likhet med generalpoststyrelsen ansåge sannolikheten tala för att efter genomförande av då föreslagna portosänkningar postverkets överskott för år 1923 snarare skulle bli större än mindre än det av styrelsen beräknade beloppet, 1,000,000 kronor. Oaktat att, utöver av Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningar, genom beslut av riksdagen lokalportot återinfördes, har det nu visat sig, att denna förmodan besannats, i det att styrelsen nu anser sig kunna beräkna överskottet för år 1923 till 7.5 miljoner kronor. För år 1924 uppskattas förslagsvis överskottet till enahanda belopp, under förutsättning att nu gällande avgifter bibehållas.

Beträffande möjligheten av ytterligare nedsättningar i postavgifterna torde få erinras, att i förslaget till riksstat för budgetåret 1923—1924 såsom inkomst av poströrelsen för år 1923 upptagits ett belopp av 8 miljoner kronor, vilket alltså med en halv miljon kronor överstiger vad generalpoststyrelsen numera anser sig kunna beräkna. Med hänsyn härtill torde någon nedsättning i nu gällande postavgifter icke böra för

Departements-
chefen.

närvarande vidtagas, och vill jag därför tillstyrka styrelsens förslag, att berörda avgifter skola oförändrade utgå under år 1924.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta,

att de av riksdagen för tiden till 1923 års utgång beslutade postavgifterna skola äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1924, dock att de stadgade avgifterna för postabonnemang å tidning icke skola tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1925, som verkställas under år 1924.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.